

Јелена Рафаиловић, истраживач сарадник
Институт за новију историју Србије, Београд

УДК 658:677(497.11)

Извештај о концерну фабрика Илића за 1933. годину

Лична карта једног предузећа у доба велике економске криза

У богатим, али до сада врло слабо искоришћеним фондовима Архива Народне банке Србије налази се документ *Извештај о концерну фабрика Илића за 1933. год.*¹ *Извештај о концерну фабрика* израдили су стручњаци Народне банке Југославије из есконтног одељења, а претпостављамо, с циљем утврђивања ликвидности Концерна који је уживао знатну суму кредита Народне банке Југославије. *Извештај* представља прворазредни извор за економску и финансијску историју Краљевине, нарочито јер извештаји о деловању фабрика какав је *Извештај* нису довољно сачувани.

Историја концерна Косте Илића и синова започела је 1890. године када је Коста Илић, мумџија (воскар) из Власотинца, са рођацима и ортацима подигао примитивну гајтанару с већим бројем чаркова у селу Козаре у Јужној Србији.² Од 1890. године до Другог светског рата породица Илић је успела да са породичним капиталом, и уз делимичну помоћ државе, изгради највећи концерн текстилних фабрика са домаћим капиталом у Краљевини Југославији. Развој текстилне им-

¹ Архив Народне банке Србије, Период Б, МФ – 62, група X, приватна и друга предузећа, досије 122 – Концерн Илић, Београд, тромесечна стања од 1932–1941. година, привремена – сигнатура фонд је у поступку архивистичког сређивања.

² Видети детаљније: Драгољуб Трајковић, *Из нашег Манчестера*, Београд 1953; Христо Беров, „Балканска индустријализација балканских ’Манчестера’“; Лесковац и Габрово (1878–1912)“, у: *Годишњак за друштвену историју*, XIX, 3, В 2012; Драгољуб Трајковић, „Текстилна индустрија Лесковца и околине 1884–1918“, у: *Сто година лесковачке текстилне индустрије: (1884-1984)*, прир: Трајковић Драгољуб, Стојковић Живан, Ракић Хранислав, Михајловић Ненад, Јовановић Слободан, Лесковац 1984; Сергије Димитријевић, *Почеци модернизације лесковачке привреде*, Лесковац, 2003; Ратомир Ђунисијевић, *Оснивање индустријских предузећа и развој индустрије у Србији до 1918. године*, Београд 1990; Мајкл Паларе, *Балканске привреде око 1800-1914, Еволуција без развоја*, Београд, 2010. година

перије започет је 1897. године оснивањем *Фабрике гајтана, позамантеријске и платнарске израде*. У новој држави породица Илић је наставила ширење својих предузећа и средином тридесетих је у оквиру Концерна имала осам текстилних фабрика широм Краљевине – у Београду су биле *Фабрика вунених тканина Косте Илића синови АД*, *Текстилне фабрике Косте Илића синови АД* и *Прва српска фабрика конфекција АД*, у Великом Бечкереку *Српска фабрика тепиха Лазар Дунђерски (1921)* и *Прва српска фабрика мрежа АД (1921)*, у Карловцу *Фабрика вунених тканина Вуна ДД* и *Текстилна индустрије АД* и у Лесковцу *Фабрика канапа и ужарије*. Затим поседовала је и *Парни млин Србија* у Скопљу и *Фабрику хемијских производа Хемикос* у Београду.³

У *Извештају* је детаљно приказана финансијска слика концерна Илић за године 1932. и 1933. – чланови концерна Илић, акционари концерна Илић, биланс за 1933. годину; стање сировине и робе; дужници; машинерије, зграде и земљишта; дуговања, трошкови, наднице, бројно стање радника и кредити узети код Народне банке Југославије. Занимљиве податке у извештају проналазимо и о откупу робе, па је тако држава од 1923. до 1933. године откупила робу у износу од 593.000.000 динара, док су приватна трговачка предузећа откупила у износу од 597.000.000 динара. У детаљнијој анализи продаје робе по годинама види се и јасан утицај светске економске кризе – 1926. године продато је робе за 125.000.000, а 1933. године за свега 16.000.000 динара. Из *Извештаја*, мада је то у потпуности неистражено поље економске историје, наслућују се и везе које је Концерн Илић имао и са другим југословенским фирмама (*Бата*, *Маутнер*, *Пејић* и *Валчић*, *Линолеум Ник*, *Јузбашић* и *Димитријевић*, *Максо* и *Шалго*), гравитирајући у својој сарадњи ка београдским предузећима. Такође, приметна је и знатна сарадња са војним установама (Команда, жандармерије; Барутана Обилићево; Команда поморског арсенала, Тиват; Управа војне одеће, Београд; Артиљеријски технички завод, Крагујевац).

Кредити Народне банке били су значајни за Концерн Владе Илића, о чему сведочи константно његово захваљивање у Извештајима управног одбора текстилних фабрика.⁴ Ипак из Извештаја управних одбора није могуће пратити висину и тачну расподелу кредита Народне банке. Јасни и прецизни подаци о кредитима налази се у *Извештају*. Текстилна предузећа Владе Илића су узела највише кредита од Народне банке током велике економске кризе како би одржали позитиван биланс. Поред тога, често су узимали и кредите како би

³ „Некролог Сотир К. Илић“, у: *Београдске општинске новине*, 4, г53, 1935, стр. 282; Архив Народне банке Србије, период В, досије 122, *Izveštaj o koncernu fabrika Plić za 1933*, стр. 3-4.; Досије државно текстилно предузеће Октобарска слобода, Министарство индустрије ФНРЈ, Правни положај предузећа фабрике вунених тканина КИС АД, Београд, 13.9.1946; Архив Југославије, фонд Министарства трговине и индустрије (65), досијеи фабрика – 1203-218-, 1205-2189, 1206-2190; Вучо, Никола, „Текстилне фабрике на Карабурми 1878-1947“, у: *Годишњак града Београда*, XII, 1975. година.

⁴ Видети: АЈ, 65-1205-2189, АЈ 65-1203-2187, Извештаји управних одбора.

уопште имали могућност да примају велике пословне ангажмане које услед недостатка новчаних завода нису могли сами да финансирају. Влада Илић је ову врсту помоћи често видео и као „сузбијање стране конкуренције у корист напретка домаће привреде“.⁵ Када су у питању апсолутни подаци, фабрике концерна Владе Илића су до 1. маја 1930. уживале кредите код Народне банке у укупном износу од 14.000.000 милиона динара, а предузећа у којима партиципира мање или више Влада Илић, око 5.220.000 динара. До јуна 1932. Године концерн Владе Илића имао је 27 кредита у укупном износу од 61.000.000 динара.⁶ Ипак, овде не треба занемарити још једну чињеницу, која је сигурно утицала на однос Народне банке и концерна Илић, а то је да је др Геден Дунђерски (1875–1939), дугогодишњи члан УО Народне банке (1925–1933) и један од оснивача *Фабрике вунених предузећа Косте Илић и синова*, био у родбинској вези са Владом Илићем.⁷

Извештај о деловању текстилног концерна Илић представља занимљив извор за проучавање економске историје, односа државе и приватног сектора, унутрашње трговине у Краљевини и деловању економске кризе на привреду.

Извештај о концерну фабрика Илића за 1933. год.

Фабрике из концерна Илића у својим извештајима акционарима о раду у 1933 год. Истичу, поред осталог, као препреке за повољно развијање и њихове индустрије: закон о заштити земљорадника, уредбу о посредовању, слабу куповну моћ потрошача у садашњини; несташицу новца и кредита и пад динара у иностранству. Прве четири околности стајале су на путу свакоме полету у раду, а пад динара у иностранству поскупљивао је сировину коју су фабрике морале набављати на страни, јер је у земљи нема довољно. (аустралијска вуна, из Аустралије или Јужне Америке; вештачка свилена пређа, из Италије или Швајцарске; чист памук из Египта и др.)

У приликама које су владале и прошле године капацитет фабрика био је искоришћен од 30 до 70% како у коме годишњем периоду.

Недостајале су им поруџбине Државе, главног потрошача артикала велике индустрије.

⁵ АЈ, 65-1205-2189, Извештај Управног одбора фабрике Вунених тканина Косте Илића Синови АД у Београду, 8. априла 1928; 19. априла 1931; АЈ 65-1203-2187, Извештај управног одбора текстилних фабрика Косте Илића синови АД у Београду 27 марта 1927.

⁶ Архив Народне банке Србије, период Б, досије 122, Извештај о концерну фабрика Илић за 1933. годину, стр. 2.

⁷ Косијер, Љуб., „Привредна аристократија Геден Дунђерски“, у: *Банкарство*, 1931, 9, стр. 427.

Роба је продавана, у главном, за готово, а на почек само онима који су пружали сигурност.

Највеће тешкоће предузећа су имале у оскудици обртног капитала, јер банке, нове кредите за производњу нису додељивале, а захтевале су и отплате по ранијим задужењима. У границама могућности, консерн се и одазвао захтевима поверилаца, код којих је смањио своје обавезе, али је, код тешког уновчавања својих потраживања из ранијих година, и исплаћеног износа од дин. 9.062.000 само на име камате по већ постојећем дугу, био лишен оног обртног капитала који му је био потребан за рад.

При крају 1933 год. Наступили су извесни моменти који према ранијем раду улавију повољно наде.

Држава има знатних потреба и извршила је поруџбине за динара 15.000.000 а фабрике консерна очекују и нове налоге за динара 12.000.000 пошто су лиценције већ обављене.

...

Ради упоређења наводимо да је Држава од фабрика консерна Илића откупила разне робе:

У 1923 год. за дин	55.300.000
У 1924 год. за дин	66.462.000
У 1925 год. За дин	41.260.000
У 1926 год. за дин	125.242.000
У 1927 год. за дин	69.825.000
У 1928 год. за дин	53.920.000
У 1929 год. за дин	60.487.000
У 1930 год. за дин	46.619.000
У 1931 год. за дин	34.725.000
У 1932 год. за дин	23.086.000
а у 1933 год. само за	дин 16.521.000
	дин 593.447.000

Међутим, трговачке фирме и остали потрошачи за исти период откупили су разне робе за дин 597.184.000, а конфекције само у 1933 год за 5.190.000. Укупно дин 1.195.821.000.

Чланови консерна фабрика Илића

	Основана	Капитал	фондови
1. фабр. Вун. Тканина К. Илића с-ви а.д. Београд	1906/1910	10.000.000	27.502.000
2 текстил. Фабрике К. Илића с-ви а.д.	1909/1910	10.000.000	8.211.000
3 Срп. Фабр. Тепиха Л. Дунђерски а.д. В. Бечкерек	1921/1922	2.000.000	2.510.000
4. Прва срп. Фабрика мрежа а.д.	1921/1922	1.000.000	366.000
5. фабр. Вунених тканина Вуна дд, Карловац	1926	4.500.000	2.883.000
6. Текстилна индустр. Карловац	1928	5.000.000	2.406.000
7. Прва срп. Фабрика конфекција а.д. Београд	1921	1.000.000	239.000
		33.500.000	44.117.000

Акционари консерна Илић

Ац. по дин 1.000

Фабрике вун. Ткан. К. Илића с-ви а.д. Београд

депо

Браћа Илић	6.500	Код Народне банке	2.600 акц
Текст. Фабр. К.И.С.	333	Код Београд. Задруге	1.000 акц
		Код Југослав. Банке	
		У каси	3.000 акц
			333
	6833		6.833 акц
Вера Илић	667		
Др Гед. Дунђерски	1.250		
Српска банка, Загреб	1.250		
	10.000 акц		

Текстил. Фабрике К. Илића с-ви а.д.

депо

Фабрике вун. Ткан. К.	10.000	Код Народне банке	1.700 акц
Илића с-ви а.д. Београд		Код Београд. Задруге	1.000 акц
		Код извозне банке	
		Код Југ. Удруж. Банке	4.000
		У каси	3.100 акц
			200
			10.000

<u>Срп. Фабр. Тепиха Ј. Дунђерски а.д. В. Бечкерек</u>			депо
Фабрике вун. Ткан. К.	1.125	Код Народне банке	1.055 акц
Илића с-ви а.д. Београд		У каси	70
			1.125акц
Вера Илић	500		
Др Гед. Дунђерски	150		
Барон Оскар Кохорн,	225		
Кемниц			
	2.000 акц		
<u>Прва срп. Фабрика мрежа а.д., Велики Бечкерек</u>			депо
текстил. фабрике К.	1.000	Код Народне банке	900 акц
Илића с-ви а.д. Београд		У каси	100
			10.000
<u>Фабрика вун. тканина а.д., Вуна, Карловац</u>			депо
Фабрике вун.ткан. К.	22.860	Код Југосл. Банке	18.450 акц
Илића с-ви а.д. Београд		Код Српске б-ке	22.860 акц
Влада Илић		У каси	3.690 акц
	22.140		
по дин. 100			45.000
<u>Текстилне индустрије а.д., Карловац</u>			депо
Вуна а.д. Карловац	12.130	Код Југосл. Банке	12.342 акц
Разни акционари	70	У каси	158 акц
по дин. 400	12.500		12.500
<u>Прве срп. фабр. конфекције а.д. Београд</u>			депо
текстил. фабрике К.	850	Код Народне банке	710 акц.
Илића с-ви а.д. Београд		У каси	140 акц
			850
Др Гед. Дунђерски	150		
	1.000		

Напомена: ниједан депо акција, код банка поверилаца не наводи у билансима.

Према подацима добивеним од консерна фабрика Илић, стање консерна на дан 31.XII.1933 год било је следеће:

Актива

Сировине	Дин 21.156.000	
Роба	” 42.703.000	
Дужници	” 50.161.000	Дин 114.020.000
Машине	Дин 35.038.000	
Непокретност	” 24.686.000	
Намештај, прибор, запрега	” 1.020.000	60.744.000
	Укупна актива	174.764.000

Пасива

Дуг за робу		Дин. 16.052.000
Народној банци	Дин. 51.948.000	
Осталим банкама	” 29.927.000	81.875.000
	Укупна пасива	Дин. 97.927.000

Напомена: горе није обухваћена имовина Косте Илића синова у Лесковцу – Фабрике канапа и ужарије и Лесковачке трговачке банке.

СИРОВИНА И РОБА

Сировине су унете у билансе по цени стајања, а код оних код којих је о закључку цена била нижа узете су такве сировине по тој нижој цени.

Роба је унета у билансе са рабатоом од 10 до 15% а конфекција са рабатоом од 20%.

На дан 31 децембра 1933 год. имали су на стоваришу:

А) Сировине:

Вуне	За дин. 9.909.000
Пређе	8.832.000
Боје и хемикалија	652.000
Разног материјала	1.763.000 – дин. 21.156.000

Б) готове робе

1) вунених тканина	
У штофари у Београду за дин. 14.743.000	
У штофари у Карловцу за дин. 10.926.000	
Конфекције	за дин. 4.672.000 дин. 30.341.000

2) памучне робе		
У платнари у Београду за дин 8.250.000		
У платнари у Карлвоцу за дин 1.310.000		
Конфекције	83.000	9.463.000

В) Тепиха 2.387.000

Г) Мрежа 332.000

Стање сировина	дин. 21.156.000
Стање робе	дин. 42.703.000
	дин 63.859.000

ДУЖНИЦИ

Стање дужника износило је 31-ХП-1933 г дин. 50.161.000.

Од овог износа дуговале су разне фирме по отвореним рачунима и меницама дин. 35.738.000; комисиони дужници 6.873.000; држава 7.550.000; (укупно) 50.161.000. фондови за покриће дубиозних потраживања – дин. 24.161.000

Стара потраживања врло тешко наплаћују. Нова боље, јер нову робу не дају док се не наплате ранији рачун.

Обрт у 1933 год са већим фирмама које добро плаћају своје обавезе:

Бага, Осек	Дин. 5.682.000
Бага, Осек у 1932 год.	Дин.2.510.000
(укупно)	8.192.000
Маутнер, Београд	2.200.000
Пејић и Валчић, Београд	600.000
„Линолеум“ Ник. Јузбашић и Димитријевић, Београд	600.000
Сима Казес, Београд	500.000
Анастас Павловић, Београд	450.000
Мандил и Русо, Београд	450.000
Антић и Петровић, Београд	370.000
Јован М. Поповић, Београд	370.000
Радуловић и Аранђеловић, Београд	350.000
Ристић и Антонијевић, Београд	310.000
„Бостон“ фабрика обуће, Београд	285.000
Ђуковић и комп. , Београд	240.000
Хајим Исак „код Мике“, Београд	230.000
Петар Стојковић, Београд	230.000
Браћа Аурети и Аца Динић, Београд	225.000
Јанковић и Лазић, Београд	130.000
Абацијска заједница, Београд	125.000
Влада Митић и брат, Београд	120.000
Аврам С. Коен, Београд	110.000

И др.

Већи број горе именованих фирми дугује концерну по отвореном рачуну.

ШТОФАРА и ПЛАТНАРА у Београду имају знатан број дужника, поглавито из унутрашњости Србије, јужне Србије и Босне, већином абације, кројаче и мале трговце, на чијим партијама, већ поодавно, нема промена на боље.

Укупно, ова пропала потраживања износе око дин. 6.000.000, а сумњива бар још толико.

Већи губици у последњим годинама

Штофаре, Београд

Разни из предратне Србије	2.386.000
Зорка Банковић, Београд	103.000
Болница Београд. Женских лекара Београд	29.000
С. Деспотовић и Мајданац, Београд	80.000
Ђорђе Ђоковић, Београд	123.000
Драгутин Ђурђевић,	94.000
Ангелина Јовановић	113.000
Стојан Катанић и друг, Београд	216.000
Драгомир Маринковић, Београд	200.000
Љубомир Милићевић	114.000
Жив. Стефановић	178.000
Изахар С. Данон, Сарајево	42.000
Шандор Полак и друг. Загреб	103.000 (укупно) 3.784.000

Платнаре, Београд

Максо Шалго, Осек	666.000
Матејић и Саздић, Београд	535.000
К. Ризовић и друг, Скопље	200.000
Марко Нахмијас, Београд	113.000
„Лафајет“ Р. Нафуси, Београд	100.000
Мухамед Мишковић, Сарајево	94.000
Месаровић и Павловић, Београд	81.000
Трикотажа „Голуб“, Београд	56.000
Бачић и Вурдеља, Загреб	38.000
Браћа Миљковић, Бујановци	36.000
Ђерим Алиџиковић, Пећ	30.000
Шуп Салом, Зеница	22.000 – (укупно) дин. 1.972.000

Пошто фабрике имају одговарајуће фондове могле су да отпишу укупне износе.

Комисиони дужници

Стовариште у Лесковцу	Дин. 1.219.000
Загребу	1.129.000
Крагујевцу (Петар Скокић)	1.058.000
Шапцу (Петар Гроздић)	1.001.000
Скопљу	726.000
Скопљу (Д. Трајковић и син)	706.000
Нишу	241.000
Сплиту (А. Алтарас)	241.000
	Дин. 6.321.000
Разне трговачке фирме у Београду	397.000
Разне трговачке фирме у унутрашњости	155.000
	6.873.000

Дужници – државна надлештва

Платнари, Београд:

Команда, жандамерије	Дин. 1.705.000
Барутана, Обилићево	1.697.000
Команда поморског арсенала, Тиват	826.000
Управа војне одеће, Београд	409.000
Арт. Техн. Завод, Крагујевац	556.000
Главно санитет. Слагал., Земун	117.000
Разна држ. Надлештва	180.000
	5.490.000

Штофари, Београд:

Управа војне одеће Београд – динара	2.060.000
	Укупно 7.550.000

МАШИНЕРИЈЕ

Машинерије консерн води на билансу дин. 35.038.000; фондови за амортизацију машина износи дин. 16.758.000; вредност машина дин. 18.280.000.

На име репарација консерн је добио и набавио разних машина у вредности зл. нем. Мар. 1.386.000 – обрач. По 13.50. дин. 24.789.000.

Од ових машина консерн је монтирао и књижио само половину, а у магацинима Фабр. вун. ткан. у Београду у немонтираним разним машинама има латентну резерву око дин. 12.000.000.

ЗГРАДЕ И ЗЕМЉИШТЕ

Непокретности води по билансима и то: зграде дин 22.208.000, земљишта дин. 2.477.000 – (укупно) дин. 24.685.000. Фондови за амортизацију непокретности дин. 10.161.000. Вредност земљишта није валоризирао.

Подаци:

а) земљиште штофара у Београду 76.000 м² води у билансу д. 1.821.000, а само по д. 100 – чини д. 7.600.000

б) земљиште платнаре у Београду 32.000 м² води у билансу д. 90.000, а само по д. 200 – чини д. 6.400.000

в) земљиште фабр. Тепиха, Велики Бечкерек 7.000 м² води у билансу д. 7.000

г) земљиште фабрике мрежа у В. Бечкереку 4.000 м² води у билансу д. 8.000

д) земљиште Текст. Фабр. У Лесковцу 25.000 м² води у билансу д. 14.000

Вредност нове зграде за становање од око дин 3.378.000 коју је подигла Платнара у Београду на своме земљишту, није показана у горњој суми непокретности.

Укупни отписи за 1933 год износе дин 219.000

Укупни отписи за 1932 год износе дин 399.000

ОСИГУРАЊЕ ФАБРИКА

Укупна сума осигурања износи дин. 163.860.000, а годишња премија дин. 396.000

ОБАВЕЗЕ

Дуг за робу	31-ХП-1932	31-ХП-1933	
У домаћој валути	Д. 6.745.000	Д. 7.337.000	
У иностраној валути са примом	Д. 8.700.000	Д. 8.715.000	
	15.445.000	16.052.000	+607.000

Дуг банкама у домаћој валути

	31-ХП-1932	31-ХП-1933		
Народној банци	Д. 54.597.000	51.948.083	2.648.917	7%
Држ. Хипотек. Банци	3.454.000	3.037.000	417.000	9%
Београдској задрузи	1.384.000	810.000	574.000	12%
Извозној банци	1.710.000	1.334.000	376.000	12%
Јадран. Подунав. Б-ци	630.000	375.000	255.000	12%
Срп. Банци, Загреб	785.000	455.000	330.000	12%

Југосл. Удруж. Б-ци	60.000	15.000	45.000	11%
			-4.645.917	
Југослав. Банци	8.175.000	8.685.284	+510.284	12%
Франц. Срп. банци	1.420.000	2.576.000	+1.156.000	12%
	72.215.000	69.235.367	-2.979.633	

У иностраној валути

	31-XII-1932	31-XII-1933		интерес
Југосл. удруж. б-ци	Д. 6.390.000	Д. 7.523.000	+1.136.000	11%, 4,5%
Прашкој кред. б-ци	5.758.000	5.154.000	-644.000	12%, 5%
	12.148.000	12.640.000	+492.000	
Укупно све	99.808.000	97.927.367	-1.880.633	

На обавезе у иностраној валути код банака није урачунат прим. Ако се овај прим узме у обзир, обавезе би требало повећати још за око дин. 4.000.000

ТРОШКОВИ

	У 1932 г.	У 1933 г.
Наднице	11.859.000	10.691.000
Камата	9.875.000	9.061.000
Остали трошкови	5.999.000	6.515.000

Предузећа су закључила 1933 год. са овим резултатом

	Са зарадом	Са губитком
Штофара у Београду	Дин. 98.000	
Платнара у Београду	42.000	
Фабр. Тепиха у В. Бечкереку	30.000	
Фабр. Мрежа у В. Бечкереку	10.000	
Вуна дд Карловац		942.000
Текст. Индустр.		4.000
Фабр. Конфекција, Београд	57.000	
	237.000	946.000

Бројно стање радника било је:

	1932	1933
Штофара у Београду	392	370
Платнара у Београду	307	325
Фабр. Тепиха у В. Бечкереку	94	90

Фабр. Мрежа у В. Бечкереку	12	25
Вуна дд Карловац	203	200
Текст. Индуств.	217	210
Фабр. Конфекција, Београд		130
	1225	1350

КРЕДИТИ КОД НАРОДНЕ БАНКЕ

До 1. Маја 1930 год. Фабрике из консерна Илића уживале су кредите код Народне банке у укупном износу дин 14.000.000, а предузећа у којима партиципира мање или више, Влада Илић, односно чланови фамилије Илић – 5.220.000. укупно 19.220.000.

Доцније одобрени су им и нови и специјални кредити, а по свим овим кредитима, 27 на броју, у Београду, Загребу и Нишу, према приложеном прегледу, дуг је износио на дан 16 јуна 1932 год. Дин 61.616.000. Сви су кредити угашени 11-Х-1932 год. Од 15- Х-1932 год. до 24-III-1934 смањен је дуг код Народне банке: по кредиту са жиром Англо-чехословачке и прашке кредитне банке, Београд дин. 1,850,000; по осталим кредитима 3.736.000; (укупно) 5.586.000; а исплаћена су и одобрена има привремена задужења у 1932 год. 1.560.000; укупно дин. 7.146.000.

Предузећа дугују народној банци

У Београду са жиром А.ч.п.к.б.	Дин 3.150.000
У Београду са жиром Лесков. Трг. Банке	3.000.000
У Београду са жиром Лесков. Трг. Банке	2.000.000
У Београду по дугу Лесков. Трг. Банке (за камату)	300.000
У Нишу по дугу (портфељ)	1.114.000
укупно	9.564.000

По меницама са узајамним потписима

У Београду	24.495.000
У Београду Хемикос	290.000
У Загребу	930.000
У Нишу	1.620.000
Укупно	32.335.000
У Београду по портфељским меницима	14.130.00

На дан 24. Марта 1934 год. укупно дугују дин. 56.030.000

Као супергаранцију Народна банка има ове вредности: 1 меницу без рока са потп. Чланова консерна од дин 48.500.00; 1 меницу без рока са потп. Чланова консерна и од Лесковацке трг. банке од дин 3.000.00 .

Поред горњих меница депоноване су у Народној банци, као супергаранција и 6.965. ком. акција предузећа из консерна, побројана на стр. овог извештаја.

Сви кредити код Народне банке одобрени су под условима: да предузећа не дозволе интабулацију на своје непокретности и инсталације пре но што би се с тим сагласила Народна банка, а у случају, да који од њихових поверилаца буде тражио прибелешку или интабулацију дужна су својевољно да ставе интабулације на своје непокретности и инвестиције у корист Народне банке и за њена потраживања.

Од поверилаца је хипотеком 1929 год. само Југослав. Банка за дин. 10.000.000 на фабрике у Карловцу

ЗАКЉУЧАК

Велика је домаћа индустрија Консерна Илић, али су, у ово тешко доба: стварно малог рада, несигурних пласмана и слабих зарада, - велике и његове обавезе из ранијих година.

Зато, стално, али врло обазриво, треба тежити да Консерн и остала предузећа и убудуће своја дуговања постепено своде.

Консерн се и сам, врло озбиљно, напреже, да очува своју имовину и одговори својим обавезама. Али, и сви његови повериоци, у овим тешким данима, и у своме сопственом интересу, треба да буду врло обазриви, и само са врло одмереним захтевима.

24. апр 1934 Шеф Есконтног одељења